

VIRKSOMME ORD

Johan Nygaardsvold

Valgtale

1936

Kilde: Arbeiderbevegelsens arkiv

<http://virksommeord.uib.no/taler?id=466>

Når man står foran et nytt stortingsvalg kan det være både nyttig og påkrevet at man ser litt på det politiske styrkeforhold og den politiske utvikling som har vært tilstede i den stortingsperiode som snart er avsluttet.

Det politiske styrkeforhold i Stortinget uttrykt i mandater er for nærværende følgende:

Arbeiderpartiet har 69

Høire 30

Venstre 24

Bondepartiet 23

og Frisinnede folkeparti, Radikale Folkeparti, Kristelig Folkeparti og Samfundspartiet et mandat hver.

Den valgordning vi har begunstiger de store partier og det har medført at D.N.A. er noget overrepresentert, mens enkelte småpartier f. eks. Det kommunistiske Parti og Nasjonal Samling ikke fikk noen representant til trods for at de opnådde henholdsvis 22.700 og 27.800 stemmer.

Mandatfordelingen i Stortinget er derfor ikke et riktig uttrykk for den tilslutning et parti har ute blant velgerne.

Hvis man skal bedømme denne, så må man se på hvordan de avgitte stemmer er fordelt og gjør man det, så vil man se, at ved nevnte valg fikk D.N.A. 500.526 stemmer, Høire fikk 252.506, Venstre 213.153 og Bondepartiet 173.631 stemmer, dessuten var det en hel del småpartier som fikk fra 27.850 (Nasjonal Samling) til 6.858 (Radikale Folkeparti).

Uttrykt i procent av de avgitte stemmer faller det 40,09 % på Arbeiderpartiet, 20,22 % på Høire, 17,07 % på Venstre og 13,91 % på Bondepartiet.

Av denne statistikk vil man se at D.N.A. er det overveldende største politiske parti i landet. Selv om man slår sammen de to gamle partier Høire og Venstre, så når de ikke op mot det stemmetall som D.N.A. opnådde alene.

Nu kan man selvfølgelig si at valget i 1933 var en stemningbølge som var båret frem av krisen og de økonomiske vanskeligheter.

Ja, selvfølgelig spilte krisen og krisespørsmålene en stor rolle ved valget - eller kanskje vi kan si det på den måte, at det var de forskjellige partiers stiling til disse spørsmål som var de avgjørende. Jeg tror imidlertid ikke at man har rett til å se denne store fremgang for Arbeiderpartiet som en isolert foreteelse. Ser vi nemlig på statistikken for stortingsvalgene fra 1900 til 1933 så vil vi se, at D.N.A.s stemmetall har vært i stadig vekst undtatt valgene i 1921, da den politiske arbeiderbevegelse var splittet i 2 partier og i 1924, da den endog var splittet i 3 partier.

Dette var et statistisk tilbakeblikk som man kan si ikke har meget med valget i 1936 å gjøre. Nei, det kan så være, men jeg tror imidlertid at det kan ha sin nytte å være opmerksom på at vor bevegelse og den politiske maktstilling denne står i i dag, ikke er noen tilfeldighet. Organisasjonsmessig har både avdelingene og medlemmenes tall øket jevnt og sikkert, kanskje også her mest i de siste år, så partiet står i dette valgår organisasjonsmessig sterkere enn i noe valgår før.

Jeg tror at D.N.A.s valgmessige fremgang er ganske enestående i vor politiske historie. Like siden partiet ved århundredeskiftet begynte å stille egne lister i noen utstrekning, har de borgerlige partier ikke maktet å stanse denne fremgang, langt mindre å tilføie oss nederlag i form av tilbakegang. Og endda tror jeg at de har gjort hva som gjøres kan for å opnå et slikt resultat.

Det norske Arbeiderparti er et socialistisk parti og det har innen partiet stått sterk strid om hvilke midler og veier som burde velges for å nå frem til partiets politiske mål: et socialistisk samfund. Denne strid splittet partiet. Den bevirket tilbakegang både organisasjonsmessig og valgmessig, men det var ikke socialismens motstandere som voldt denne tilbakegang.

Vore motstandere forsøkte visstnok å utnytte denne striden, men jeg tror at de selv må innrømme at det hjalp svært lite. For efter den store partisamlingen i 1927 stod partiet sterkere enn nogensinde før.

Ved valget i 1930 satte de borgerlige partier alle seil til. De nektet sig intet når det gjaldt agitasjonen mot Arbeiderpartiet. *Nu* skulde partiets fremgang stanses. Det skulde knuses.

Ja, vi mistet noen stortingsmandater, men vi gikk da frem i stemmetall. Jeg husker at en hel del triumferte over vor tilbakegang i mandater, mens enkelte av borgerpartienes aviser skrev at den borgerlige seier ikke var avgjørende og det var å frykte at Arbeiderpartiet vilde komme sterkere igjen ved valget i 1933. Det viste sig også at denne spådom var riktig. Trods at vore motstandere i 1930 gjorde hva de kunde for å få velgerne til å tro at vi socialister var fedrelandsforrædere... [mangler en linje i kilden], hvis Arbeiderpartiet kom til makten, og til trods for at Quisling forsøkte å lage sine avsløringer, så sluttet over en halv million velgere op om Arbeiderpartiet ved valget i 1933.

Jeg sier ikke dette, jeg minner ikke om disse ting bare for å leve på politiske minner. Jeg sier det heller ikke for derved å minne vore politiske motstandere om at de trods sine mange anstrengelser for å gjøre oss socialister til fædrelandsforrædere m.v. alltid har tapt terreng hos velgermassene for hvert valg som har gått.

Nei, jeg sier det for å få anledning til å peke på at denne fremgang, denne opslutning omkring vort parti, det er et bevis på at det norske folk forstår det, som egentlig ligger til grunn for den socialistiske idé, nemlig bedre og rettfærdigere samfundsforhold både socialt og økonomisk.

Man kan i politikken skremme med det som vil komme, altså drive den taktikk som vore politiske motstandere har drevet når det gjaldt om å bekjempe Arbeiderpartiet og socialismen. Dette vilde være en bra taktikk forutsatt at man samtidig kunde vise hen til hvor gode forholdene har vært og hvor klogt og fortreffelig det har vært styrt hitintil.

Men det er her det har klikket for vore borgerpartier. De har ikke kunnet stå frem og si: Så og så bra har vi det nu, vil dere da bytte bort denne kapitalistiske herlighet for noe som kan føre oss op i kaos?

Å nei, de har ikke kunnet si noe slikt. Hvis de skulle peke på forholdene slik som de er skapt ved borgerlig politikk verden over, så måtte de visst helst bruke noe nær de samme ordene som manden brukte da han presenterte kona si for Kongen: "Som Deres Majestet ser, så er det ikke rare greiene", sa han.

Det er denne hulhet i skremselsagitasjonen som gjør, at den ikke har virket noe, at den ikke har skadet oss, ikke kan skade oss eller den socialistiske idé noget. Det er samfundsforholdene - både de sociale og de økonomiske - som har tvunget folk til å tenke over, til å vurdere argumentene både for og imot socialismen, og resultatet av en sånn vurdering, det er denne ubrudte fremgang for Arbeiderpartiet som jeg netop har pekt på.

Det er ganske klart at slik som forholdene har utviklet sig under og etter verdenskrigen, så har vor kritikk av kapitalistiske samfundssystem og borgerlig politikk hat mere slagkraft og vært mere effektiv enn de borgerliges kritikk av den socialistiske idé. Kritikk, berettiget kritikk, kan være et virkningsfuldt middel i den politiske agitasjon, og det er derfor nokså naturlig at vi har benyttet oss av dette middel. Men jeg tror dog jeg tør si at aldrig har Arbeiderpartiet fått så veldig tilslutning som da vi i 1933 gikk inn for en aktiv - ja jeg kan vel gjerne si aggressiv positiv økonomisk politikk.

Og vort kriseprogram i 1933, det formelig fenget i velgernes sinn. Situasjonen som vi stod overfor og hadde stått overfor i flere år, var ikke bare vanskelig, men den var også helt forskjellig - ja, vi kan vel si helt vesensforskjellig mot det gamle og tilvante.

Vi var kommet op i en gjeldssituasjon som vi vanskelig kan peke på noget sidestykke til.

Jordbruket var ulønnsomt. På trods av hårdt arbeide var det umulig å få såpass ut av dette arbeide, at man kunde leve anstendig og beholde sin gård. Og tvangsauksjonene grasserte derfor over hele landet.

Og så hadde vi arbeidsløsheten. Rasjonaliseringen både av jordbruk og industri innskrenket arbeidsmulighetene. Selvforsyningsbestrebelsene i alle land medførte vanskeligheter for vor eksport, og den økonomiske elendighet blant jordbrukerne sammen med den store arbeidsløshet, nedsatte forbruksevnen og minsket vor produksjon.

Jeg skal ikke her gjennomgå vort kriseprogram. Det vil være kjent av alle som har fulgt med i de senere års politikk. Jeg skal kun kort si, at grunnlaget for dette programmet det var at staten skulde gå inn for bedring av lønnsomheten og stimulering av arbeidslivet.

Det måtte penger til for å gjennomføre dette program. Det måtte skaffes midler tilveie når det gjaldt å gjennomføre den såkalte lønnsomhetslinje og når det gjaldt å skaffe arbeide som øieblikkelig nødhjelp og reisning av nye arbeidstiltak. Disse midler kunde kun skaffes ved nye skatter eller ved lån.

Vi sa ifra før valget at vi mente å benytte oss av begge disse utveier - ja, vi sa også ifra at når det gjaldt om å kunne opnå en forbedring av de økonomiske forhold, så vilde vi ikke vike tilbake for en forhøielse av de indirekte skatter.

Og det var på dette grunnlag at vi vant vor store valgseier i 1933.

Det er blitt sagt at vor krisepolitikk var eksperimenter og at vi hadde forandret signaler på mange områder. Ja, det er gjennom eksperimenter man når frem til en løsning av nye oppgaver og vanskelige spørsmål. Vi kan vel si at også de borgerlige partier hadde drevet med eksperimenter. De forsøkte å løse krisen ved sparing og økonomisk innsnevringsspolitikk. De løste den ikke. Tvert imot. Krisen blev bare verre og verre. Siden eksperimenterte de med at ingenting skulde gjøres, så vilde vanskelighetene dø bort av sig selv.

Jeg tror at de resultater som vi allerede kan påvise på grunn av vore eksperimenter, de viser at vi er inne på rett vei når det gjelder å finne en løsning.

Forandring av signalene ja. Jeg vil til dette kun få lov å si, at ethvert parti bør uten å opgi sitt prinsipielle syn eller det idémessige grunnlag for sin politikk tilpasse sin dagsaktuelle politikk etter de forhold som tiden og utviklingen skaper. Et parti som ikke makter denne oppgave vil stivne bort i formalistisk teori eller tåpelig forherligelse av tidligere dages storhet og vil aldrig makte å føre et folk frem til bedre vilkår og lysere samfunnsforhold.

Det var de vanskelige økonomiske forhold som gjorde at vi anså det absolutt påkrevet at det kom en kursendring i norsk politikk. Men det var også enda en årsak.

I land efter land hvor man hadde latt det skure uten å gjøre noe effektivt for å bekjempe krisen hadde man fått kapitalistisk diktatur. Det er økonomisk og sosialt kaos, nød og elendighet som er diktaturets grobund.

En effektiv krisepolitikk som tar sikte på økonomisk plan og orden der det før var kaos, som tar sikte på å skape lettere og lysere livsbetingelser, mot og tro på fremtiden, er i virkeligheten det beste vern for det politiske demokrati, og det er også betingelsen for at man kan makte å nå frem til et økonomisk demokrati i vort samfund.

Jeg kan gjenta hva jeg sa ved en tidligere anledning:

Det har vært vanskelige tider for den arbeidende klasse i alle land. Arbeidsløshet og krisevanskeligheter av forskjellig art har tæret på motstandskraften og kanskje også på solidaritetsfølelsen. Under slike forhold er det ikke å undres på at enkelte i ren desperasjon har resonnerert som så: Diktaturet er noe nytt, kan hende det kan skaffe oss arbeide og levelige vilkår, la oss støtte det. Slik har nokk mang en arbeider tenkt i de land hvor diktaturet har gått seierrikt frem. Etterpå har nokk skuffelsene innfunnet sig, men da var det for sent.

Efterpå er det for sent. Det er nu vi må føre en politikk som styrker tilliden og troen hos hver enkelt som venter på at det økonomiske trykk skal lettes. En politikk som går inn for praktiske tiltak til lindring av krisen, for økning av det produktive arbeid og en politikk - det vil jeg få lov å understreke - som har socialismen som forutsetning og endelig mål.

Arbeiderregjeringen har nu sittet i ca. 10 måneder. Man har forsøkt å tale hånende om at krisen ennå ikke er overvunnet. Men samtidig må man visstnok innrømme at vore forslag, vor politikk har vært medvirkende til den bedring som er tilstede. Og kanskje det beste er, at det er skapt et lysere syn og større tro på fremtiden.

Ja, sier de borgerlige: Hittil har det gått bra, men vent til etter valget. Hvis Arbeiderpartiet da får flertall, da vil det nokk bli reint galt.

Man strever i sitt ansigs sved for å forklare at, ja, hittil har nokk arbeiderregjeringen opført sig på en forholdsvis skikkelig måte, men tenk om den fikk flertall? Da vilde nokk den samfundsmessige gullalder, socialt og økonomisk som vi befinner oss i, få en brå avslutning. Det er ganske rørende å lese betraktningene om at valget til høsten, det vil bli et valg for eller imot folkefrihet.

Når jeg leser dette, så må jeg minnes en historie fra Amerika.

Det skulde legges en ny jernbanelinje. Selskapet som bygget linjen kom overens med alle grunneiere så nær som en. Han var det ikke mulig å få noe ret på. Man bød ham stor erstatning og man snakket godt med ham, men han var like umulig.

Han hevdet at det ikke var erstatning om å gjøre. Han turde simpelthen ikke la jernbanen gå over sin eiendom, for han fryktet for at den kunde komme til å ødelegge husene hans. Nå, jernbanelinjen blev nu bygget allikevel, og da den var ferdig og det første tog skulde gå, gikk en av ingeniørene ut til farmeren for å være tilstede da toget passerte forbi.

Toget bruste forbi ganske tett ved husene og så sa ingeniøren: "Ja, nu så du, det hendte jo ingen ulykke." "Nei", sa farmeren, "ikke denne gang da det kom langs efter skinnene, men tenk om det engang skulde komme tversover."

Det budgett som Regjeringen har fremlagt for kommende termin er satt op ut fra partiets syn på hva som må gjøres for å få bukt med arbeidsløsheten, ulønnsomheten og uproduktiviteten i vort land. Det er et budgett som følger de linjer som partiet har trukket op i sine kriseprogrammer.

Det er et budgett hvor hovedvekten er lagt på å skaffe arbeide, og på å forsøke å utnytte den oppgang som er til stede.

Budgettet viser en nokkså sterk stigning i forhold til inneværende års budget. Stigningen utgjør i alt kr. 44,5 millioner, herav faller ca. kr. 25,7 millioner på det ordinære budgett og kr. 18,8 millioner på det ekstraordinære krisebudgett.

Når det ordinære viser en så sterk stigning så har det flere årsaker. Det er opført ca. kr. 11 millioner til gjennomførelse av forskjellige ting som Stortinget allerede har fattet beslutning om. Det har dessuten vært nødvendig å reservere ganske betydelige beløp for spørsmål som kan bli aktuelle utover året, bl.a. til forbedring av funksjonærenes lønninger.

Og så har vi endelig den ting at trods forsiktighet og sterke pålegg om sparsomhet, så har en stor del av budgettene år etter år vist overskridelser på utgiftssiden. Vi fant at vi ikke kunde fortsette med å lave sånne ureelle budgetter, og derfor har vi foreslått forhøielse, der hvor erfaringen har vist at det er uomgjengelig nødvendig.

Det er blitt sagt og skrevet at arbeiderregjeringens krisebudgett er for opdelt på mange forskjellige småposter og at pengene av denne grunn er bortkastede penger.

Jeg... [mangler en linje i kilden] ..det ha vært bedre om pengene hadde blitt brukt til et eller to kjempeforetagender, men jeg er ikke så sikker på om dette hadde vært bedre for folk og land set som en helhet.

Man skal huske på at krisevanskelighetene har rammet det hele land. Det er ikke bare her i Oslo at det er arbeidsløshet - Oslo har forresten ikke fått noen hjelp fra statens side når det gjelder å klare vanskelighetene. Det er like galt, om ikke verre, i alle andre byer. Og det er ikke bare i byene at støtte og arbeide behøves. Nesten hvert eneste fylke, for ikke å si kommune, sitter ondt i det økonomisk set. Og jeg tror ikke de folk som i vinter har kunnet få litt arbeide på grunn av de økede bevilgninger vil si at det var bortkastede penger. De har fått litt inntekter og dessuten har den økede jorddyrkning, den økede veibygning, jernbanebygning, havne- og fyrrarbeider og kulturarbeidet i vore skoger, om ikke alltid direkte så dog indirekte lagt grunnlag for bedre eksistensmuligheter og øket lønnsom produksjon her i vort land. Og det er det vore største bestrebelsér må være rettet imot. Vi har aldrig sagt og aldrig ment at f. eks. den nuværende arbeidsløshet kan avhjelpes bare ved bevilgninger til tilfeldige nødsarbeider. Men de er absolutt nødvendige både av hensyn til kommunene og til den enkelte.

Nei, det er hele vort arbeidsliv som må reises, utvides og gjøres lønnsomt, så det kan gi beskjeftigelse til vort befolkningsoverskudd og til alle de som på grunn av de moderne maskiner og produksjonsmetoder er blitt satt utenfor både produksjon og forbruk.

Det er det som vort kriseprogram gir uttrykk for, og det fremlagte budgett er forsøkt satt op efter det samme program.

En av de vanskeligheter, eller kanskje rettere, en av de ting som har skapt mest vanskeligheter i denne krisetid, det er de restriksjoner som er lagt på handelssamkvemmet landene imellem.

Det frie varebytte er så godt som ophørt og eksport og import er i vore dage helt avhengig av kontingenter og kvotaer.

Det er arbeidsløsheten, landbrukskrisen, gjelds- og valutakaoset som har tvunget nasjonene inn på selvforsyningslinjen. Ethvert land strever med å skulle gjøre sig selvhjulpent på alle områder, men samtidig har ethvert land behov for å selge, eksportere noe av sine produkter.

Dette har ført til at der til stadighet føres en dragkamp mellom de forskjellige land når det gjelder opprettelse av handelsavtaler. Parolen er: Hvis ikke du vil kjøpe så og så meget av oss, så kjøper vi ingenting fra dere. Og i denne dragkamp seirer som oftest den sterkeste.

Det er klart at denne handelspolitiske utvikling har medført store vanskeligheter for oss. Vi har behov for å få eksportert flere av vore viktige produkter, det er så, men samtidig importerer vi en sånn veldig masse varer, så at selv om vi legger an på å gjøre oss mer selvhjulpne på forskjellige områder, så skulde vi enda ikke stå så dårlig i det, når det gjelder å bytte vare mot vare.

Men betingelsen for at så kan bli tilfelle, det er, at så å si hele vor handel med andre land kommer inn under kontroll, enten helt offentlig eller branchemessig med statens medvirken.

Det var for å støtte nye tiltak og øke arbeidsområdene vore at Regjeringen foreslo og fikk vedtatt av Stortinget å stille statsgaranti for et beløp av inntil kr.5 millioner. Dette beløp foreslår vi i år øket med kr. 10 millioner Ennvidere foreslår vi opprettet en Statens Industribank.

Videre har Regjeringen foreslått at 3/10 av det som beverningsskatten er beregnet å innbringe, stilles til Regjeringens disposisjon til støtte av nye industrielle tiltak og til fremme av reiselivet.

Alt dette er forslag fra Regjeringens side som tar sikte på å støtte og stimulere vort ordinære arbeidsliv. Kan vi få dette i sving, kan vi få det konkurransedyktig teknisk som økonomisk, kan vi make å ta vare på de små muligheter og reise de store bedrifter som vi trenger og som vi kan ha de naturlige betingelser for å klare, da vil de økonomiske og sosiale forhold forbedres betydelig, men da vil også de krav som partiets kriseprogram stiller på dette området være imøtekommet.

Jeg nevnte vort reiseliv. I et budgett som tar sikte på å få alle vore muligheter utnyttet, må også denne inntektskilde ofres oppmerksomhet. Derfor er det vi har opført et beløp som også brukes til dette formål.

Men ikke bare det. Det er enda en bevilgning på Regjeringens budgett som er ment å skulle fremme reiselivet og turisttrafikken. Det er nemlig opført kr. 3 millioner til utbedring av vore stamveier. Det viser sig nemlig at en hel del av den utenlandske turisttrafikk foregår med store busser. Forholdet er imidlertid at disse turistbusser kan ikke få lov til å komme inn i vort land. Vore veier er for smale og krokete, og vore bruer er for svake.

Det er utarbeidet en plan for utbedring av vore viktigste innfarts- og stamveier, slik at disse store busser kan kjøre over østlandet til vestlandet og nordover til Trondheim. Planen går ut på at en sånn utbedring vil koste kr. 15 millioner og Regjeringen har som sagt i år opført kr. 3 millioner slik at hele dette veinett kan være utbedret i løpet av 5 år.

Før jeg går over til det siste spørsmål vedrørende budgettet, så vil jeg få lov å si at selvfølgelig er det arbeidets interesser som er de dominerende på Regjeringens budgett. Men trods dette så har vi heller ikke glemt at et folks, et lands kultur, dets åndelige og vitenskapelige nivå, ikke må sinkes eller forsømmes.

Det kan høres nokkså besnærende ut at man i dårlige tider skal ta sig en kulturpause.

Jeg tror imidlertid at slike pauser vil hevne sig. Jeg frykter for at det gamle ord "at det som er spart er tjent" ikke passer på dette forhold. Jeg frykter for at det man sparer på vor folkeoplysning, på vor vitenskap og på vore kulturelle institusjoner, det vil i lengden bety tap og åndelig tilbakegang for folk og land.

Og så var det da det siste spørsmål vedkommende Regjeringens budgett, og det er militærbevilgningene.

Arbeiderpartiet har utformet sitt syn på militærspørsmålet i et forslag om opprettelse av et vaktvern. Et vaktvern som vilde bli billigere og etter vor opfatning mer hensiktsmessig og

effektivt, set på bakgrunn av at vi er en liten nasjon, hvis største bestrebelse må være å leve i hel og full nøytralitet under enhver omstendighet.

Dette forslag er imidlertid blitt nedvotert begge de foregående år i denne stortingsperiode. Vi vet derfor at et lignende forslag også i år vil få den samme skjebne. Det vilde kun bli en tom demonstrasjon hvis ikke Regjeringen da vilde benytte en nedvotering til å gå sin vei.

Regjeringen ser imidlertid stillingen slik, at den har så mange viktige økonomiske og sociale spørsmål å løse, så den kan ikke forsvare å gå sin vei bare på en demonstrasjon i militærspørsmålet. Den har derfor ført opp det som de borgerlige partier førte opp i fjor + den automatiske stigning på dette budgett i likhet med hva som er gjort på de andre budgetter. Den har likeledes forhøiet bevilgningen til krigsfartøiers bygning med kr. 700.000, vesentlig for å kunne opnå en rasjonell drift, samt for å undgå opsigelse av arbeidere ved Marinens Hovedverft. Men lenger kan ikke Regjeringen gå når det gjelder bevilgninger til militærvesenet.

Vi lever midt oppe i en ny krigshitsningens tid. Krigsindustriens kapital tjener uhyre summer. Disse civilisasjonens dødsgravere har tusener av kanaler hvor de blåser.. [utydelig i kilden] forsvarsvilje. Og resultatet blir økede rustninger og en øket strøm av gull i deres lommer.

Også hos oss gjøres det fortvilede forsøk på å få krigsfebereren til å stige. Det kreves økede bevilgninger på alle militærets områder.

Jeg vil henstille at man slår litt kaldt vann i blodet. Tror man kanskje at det er forsvarlig politikk i disse tider å ta bevilgningene fra de arbeidsløse, midlene til arbeidslivets fremme og støtten til kommunene og kjøpe krigsmateriell for - ja, er det noen som tror det, så får de selv besørge en sånn skitten transaksjon. Men så kan jeg også love et oppgjør som har vasket sig når velgerne skal stå frem og avgjøre saken.

Så vet jeg at det vil bli reist sterke anker mot den dekkningsmåte vi har foreslått. Vor omsetningsskatt skal vel brukes imot oss nu ved valget i 1936 og likeledes at det foreslåtte lånebeløp overskrider det som er foreslått anvendt til produktive og forretningsmessige tiltak.

Ja, det er ikke noe moro å foreslå nye skatter og nye lån, men jeg vil dog si at når vi f. eks. fordyrer et kilo sukker med 1 øre og anvender denne 1-øringen i direkte kamp mot krisen og til hjelp for de som har det ondt, så burde de som har fordyret sukkeret med 30 a 40 øre pr. kilo og anvendt disse penger til ordinære driftsutgifter holde kjeft.

Og er det noen gang man kan stå frem og forsvare å gå låneveien, så er det når det gjelder å verne nutiden og trygge fremtiden økonomisk sett.

På denne bakgrunn og med det fremlagte budgett er det at Regjeringen og Arbeiderpartiet møter frem til valget i 1936.

Det vil bli et interessant valg, for det har på mange måter foregått en utvikling i denne perioden som er uten sidestykke i vor politiske historie. Det er de økonomiske og sociale spørsmål som er aktuelle over hele verden, og det er også de som Arbeiderpartiet vil gjøre til de centrale ved høstens valg.

Jeg vet ikke hvor studentene står når det gjelder den store idémessige kamp om vort samfunns fremtidige utvikling og sociale struktur.

Jeg håper bare - ja jeg vet, at selv om jeg møter dere som motstandere, så er det som ærlige motstandere, som tar op kampen om ideen og om saken, og som ikke vil forsøke å pense valgkampen inn på områder hvor den enkeltes tro og stillingstagen må være helt avgjørende og andre helt uvedkommende.